
megtörténését. És a karácsony jó alkalom lehet arra, hogy mindez a folyamat elinduljon. Ezért imádkozzunk. De legyen meg az Ő akarata.

Ui. Hallottam arról is, hogy Budapest Főpolgármestere is ellenzi a karácsonyfa-állítást, azonban bízom benne – fent leírtak miatt –, hogy nem fogja követni a bordeaux-i Polgármestert.

Irodalom

- <https://pestisracok.hu/bordeaux-polgarmestere-szerint-leginkabb-a-primitiv-fasiszta-katolikusoknak-fontos-a-karacsonyfa-allitas/>
- http://enciklopedia.fazekas.hu/memo/Blaise_Pascal_b.htm
- Agostino Trapé: *Szent Ágoston*, Szent István Társulat, Budapest 1987

A cikk írója: Rizmayer Péter, a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen diplomázott magyar és esztétika szakokon. Korábban tanított, jelenleg projektmenedzserként dolgozik. 15 éve van az AQUILA Közösségben, az AQUILA Magazinban és a Túllépésben is rendszeresen publikál.

Marton Janka

LÉT-KÉRDÉS, METAFIZIKA ÉS MISZTIKA KAPCSOLATA

Szakedolgozat, 2018. Részletek a III. /1., 3., 4 és V./3. fejezetekből

Bár az ember nagyon szeretné a mindennapjait úgy élni, mint eddig, az elmúlt háromnegyed év vírushelyzet miatti történései egyre jobban felborítják az európai komfortéletünket. Azt tapasztalom, egyre többen állnak meg és kérdeznak rá életükre, mi az, ami igazán fontos, átrendeződnek az értékek – vannak, akik harmóniát találnak, sokaknak pedig teljesen felfordul az élete, elvesztve munkahelyet, barátokat, család-

tagokat. Ezért vettem ki a két évvel előtti szakdolgozatom pár fejezetének részleteit, néhol átdolgozva, mert úgy érzem, aktuálissá vált. A fő téma: a lét-kérdés az ember életében, ebből pár fejezet szól a krízisről, és annak Istennel való megéléséről.

Krízis és lét-szorongás

„A kegyelem és öröm együtt ért/azzal, amit nyomorúságnak/neveznek általában./Szög és olaj lehetne címerem,/ mit írhatnék azonban szövegéül?/Talán azt, hogy mindent megértetek,/felhők futását és disznók fejét/rálapulva a préskemény palánkra./De ez mit is jelent?/Nekünk magunknak muszáj végül is/a présbe kényszerülnünk./Befejeznünk a mondatot.”
(Pilinszky János: Címerem)

Vannak életállapotok, melyben egy ember nem hatol a mélyre, a felszínen éli a sodró a hétköznapjait. Nem kérdez mélyebbre, mert például a létfenntartás elemi szintjén kell harcolnia, vagy a sorra kitűzött célok határozzák meg napjai múlását, vagy mert a kényelem kellemességét igyekszik fenntartani. Van, aki keresi a mindennapok mögötti értelmet és van, aki úgy érzi, meg is találta. Ám bármelyik életállapotban történhet egy esemény, mely mindent felforgat. Megakad a hétköznapok folyása, megkérdőjeleződnek az eddig biztosnak hitt válaszok. Történik egy esemény, ami a biztonságérzetünket, mely az eddig megfogalmazott válaszok stabilitásából fakadt, felborítja. Minél mélyebben kérdezünk a létre, annál inkább érezzük a végtelen jelen-létét és tudjuk, hogy a megismerés nem lehet véges, nem lehet lehatárolt. Mégis, egy biztonságosnak vélt szigetet képzünk a megsejtett végtelenben. Még akkor is, ha szigetünket stabilnak hisszük, elveinket megingathatatlanak, hitünket erős bástyának, jöhet olyan szökőár, mely elsöpör mindent. A bizonyságok megkérdőjeleződnek, a biztonságot jelentő föld eltűnik. Ekkor a szigetlakó vagy megfullad, vagy rádöbben, hogy az ő hazája a tenger, s a berendezett szigete csak egy ideig tartó állomás volt, mely

ugyan biztonságot nyújtott, mégis behatárolta őt. „Az én azonban élni akar, ki akar bontakozni, hatalmat és erőt akar – az én fél a haláltól, mert a halál szó nélkül lerántja a leplet az én minden ábrándjáról és kívánságáról, s kiderül róluk, hogy 'reménytelen' illúziók.”⁷ A halál fájdalomának megélése nem csak a magunk halandóságának tudatosulásából, vagy szeretteink elvesztéséből fakad, hanem minden olyan változással való szembesülésből, mely valaminek az elmúlásával kezdődik és az ismeretlenbe vezet. Minden olyan határhelyzetet, ahol újra kell értelmeznünk magunkat, ahol létünkben mélyebbre kell nyúlni ahhoz, hogy egy helyzetből épp ésszel kerüljünk ki. Mindig is csodáltam azokat akik a háborúkat, kitelepítéseket, zsarnokságot úgy élték át, hogy közben nem elgyengült a hitük abban, hogy van értelme létüknek, hanem megerősödött bennük egy olyan tudat, ami földi ésszel megmagyarázhatatlanul élteti az életet, és minden szörnyűség feletti méltóságot ad. Mélyen megrázó például Paul Nagai Takashi japán orvos élete, aki fiatal korában csak az anyag létezésében hitt, a lélekében nem, de Pascal gondolatainak hatására megtért, a Nagaszakira dobott atombomba után sok embert megmentett, miközben ő is súlyos sugárzást kapott. Mikor saját leégett házukhoz ért, felesége halott teste mellett talált egy rózsafüzért – pár nap múlva a romok felett térdelve maga imádkozott azzal. Bizonyára emberek milliói törték már meg a rajtuk elkövetett bűnök sötétsége alatt, de vannak, akiket ez döbentett rá a valódi lényegre. „*Mióta június kilencedikén az univerzum rámszakadt/A háború mindenfelé krátereit vájta/Hogy megalapozza új Bábeleit/Attól a naptól a Történelem nekem/Az ami az Ember Nélküled:/Tátogó csatatér csaknem a kezdettől/Hol a jövő csontvázai halmozódnak./Egyetlen napon sem reméltem/Folyton láttam hogy az acélököl/ Szétmorzsolja az ember szemét-száját/Egy napon sem*

⁷ Thorwald Dethlefsen: Oidipusz, a talány megfejtője. Magyar Könyvklub, Budapest, 1997. 61.o.

*estem kétségbe/Folyton láttam, hogy megvilágít Arcod.*⁸ "A krízis tehát olyan válság vagy fordulat, melyben „az egyén kénytelen a lélektani egyensúlyát veszélyeztető körülményekkel szembenézni, a probléma mindennél fontosabbá válik számára, azonban a fennálló helyzetet szokásos problémamegoldó eszközeivel sem megoldani, sem elkerülni nem tudja.”⁹ Kimenetele lehet megrekedés, elszigetelődés, kiszolgáltatottság irracionális befolyásnak, az önirányítás elvesztése, akár a létezés megtagadása, de lehet sorsdöntő felismerés, megerősödés, alapvető fordulat, tisztán látás, *katarzis*.

A pszichológia felhívja a figyelmet arra, hogy a krízis nem csak látványos eseményekhez kapcsolható, mint háború, erőszak, haláleset, betegség, hanem minden életkornak megvannak azok a sajátos jellemzői, melyek elkerülhetetlenül új kihívásokkal állítanak szembe minket. Tehát a krízis nemcsak bizonyos szerencsétlen sorsúak negatív kiváltsága, hanem minden emberi élet törvényszerű velejárója. Erik H. Erikson fejlődési krízisnek hívja és nyolc különböző életszakaszt vázol fel, amikor ezen biztosan keresztülmegy a személyiség. „Az egészséges fejlődés ennek a krízisnek a sikeres megoldása, míg a sikertelen megoldás különböző pszichés problémákat idézhet elő. Tehát ebben az elméletben a krízis a fejlődés velejárója: egy esély a magasabb szintre történő továbblépésre. Azt jelzi, hogy a személyiség már nem tud hatékonyan működni úgy, ahogyan azt egy korábbi életszakaszban tette. Bizonyos működési kereteket, munkamódokat újra kell fogalmazni, bizonyos kérdésekre választ kell találni.” Az író ahhoz hasonlítja ezt, mint mikor egy számítógépes játékban teljesítesz egy fokozatot és elérsz a következő pályához vagy szinthez, s csak akkor tudsz továbblépni, ha annak a feladatait, kihívásait is teljesíted. Irvin Yalom az egyes életkori helyzetek-

⁸ Pierre Emmanuel: A találkozás (részlet) in: <http://tavlatok.hu/net/PDF-ek/olvasonapl12-03.pdf> (2018.11.17.)

⁹ <https://hu.wikipedia.org/wiki/Kr%C3%ADzis> (fogalom)

ben felbukkanó válságot még mélyebb krízisnek, egyenesen lét-szorongásnak nevezi, mely az az egyén alapjaiba hatol. „A lét fájdalma – ez a fájdalom mindig ott van, közvetlenül a felszín alatt, folyamatos morajjal. Szinte tapintható a kín.”¹⁰ Ezt a kínt váltja ki: a halállal való szembesülés, a szabadságvágy, az elszigeteltség és az élet értelmének keresése. A halálhoz kapcsolódik a visszavonhatatlan változások elfogadása is. A szabadságvágyhoz a felelősségre való rádöbbenés. Az elszigeteltség pedig szerinte például annak megélése, hogy legyen bármely közeli egy emberi kapcsolatunk, szerelem, barát, gyermek, felismerjük, hogy nem vagyunk azonosak vele, hogy alapjaiban véve elhatároltak vagyunk és létezésünket egyedül kell átélnünk, a lét értelmére úgy rábukkannunk, hogy ha ők nincsenek velünk, akkor önmagában is legyen értelme annak, hogy vagyunk. Ezek olyan helyzetek és kérdések, melyektől egy darabig el lehet tekinteni, de így vagy úgy, felütik a fejüket minden én-ben. Az ősi társadalmak szokásai, a közösség megtartó ereje segítették az egyént ezekben a helyzetekben, de mai világunkban az elszigetelődés, az egók törtéte, a fogyasztásra fókuszált életézés, a spirituális lét meg nem élése inkább pont a legfontosabb egzisztenciális kérdések elfojtását, vakvágányra terelését gerjesztik és megrekedést okoznak.

Mi köze mindehhez a teológiának? A teológia tétje a lét lényegének megragadása, ezen a ponton össze kellene kapcsolódnia ez emberek élethelyzeteivel. A papoknak a lét-re kérdezés nagymestereinek kellene lenniük! A kérdezők anyagon túlra irányítóinak. A létre borult fátyol felszakítóknak. Ott állni, amikor a létezők rákérdeznek létük értelmére, ott kéne állniuk a katarzisosk válaszútjain, de ne azért, hogy magukra irányítsák a figyelmet, hanem hogy a földi célokra túlra irányítsák a tekinteteket. A papoknak *túlmutatóknak* kellene lenniük, az elmék és a szívek

¹⁰ <https://kulturaterapia.wordpress.com/pszichologia-mentalhigiene/egzisztencialis-szorongasok-a-mindennapok-tukreben/> (2018.11.17.)

végtelenre irányítóinak, azoknak, akik azt sugallják: Ember, nem az az apró porszem vagy a világegyetemben, nem az a gombos-tűfejnyi pont a galaxisok határtalan világában, amit a testedben most megélsz, hanem a végtelen Isten része! Csak nyisd fel a szemed, tárd ki a lelked, a Lét ott dübörög körülötted és benned, bontsd le a falakat, mellyel elhatároltad magad! Veszteség ért? Tekints arra, amit sohasem veszíthetsz el. Szenvedsz a szeretetvágyban? Tekints arra, aki önmagadnál is közelebb van hozzád. Nem találod magad, megakadt a személyiséged, nem tudsz kiteljesedni? Találj rá az igazi valódra, a lélek szabadságára, indulj el a felé, akik örökké téged vár. *„Hol beszélnek Istenről és szeretetéről tüzes lángnyelvekkel? Hol beszélnek Isten parancsairól másként, mint fárasztó és tiszteletben tartandó kötelezettségről, ahelyett, hogy az ember nagyszerű felszabadításáról beszélnének az élet rabszolgává tevő félelme és a frusztráló önzés alól? (...) Hol van az Isten létezéséről szóló ésszerű oktatáson kívüli misztagógia Isten eleven megtapasztalásához, amely a saját egzisztenciánk közepéből tör elő?”*¹¹ Egzisztenciális válságon tehát minden ember keresztülmegy, életében többször is, persze nem mindegyikből alakul ki krízishelyzet, vannak állapotok, melyeken sikeresen túllendül, de akkor, amikor segítségre van szüksége, mert egyedül nem tud továbbmenni, akkor a papoknak tudni kellene segítő szavakat, gondolatokat és szívet átrezegtető élményt adni. A válságban lévő ember kiszolgáltatott és hajlamos a függésre, – ezen a ponton kapják el szekták, vagy pénzéhes csoportok, s forgatják ki, mintha az alanyak már nem is lenne józan ítélőképessége, pedig csak szabadul a döntések felelősségének súlyától, átruházza másra, még ha ezzel egyre kiszolgáltatottabbá is teszi magát. Nem látja a hosszú távú sérülést, csak a rövid távú könnyebbséget. A papok felelőssége is, hogy ez megtörténhet, mert nekik olyan lángoló lelkű lelki vezetőknek kellene lenniük, akik belevilágítanak ezeknek a

¹¹ Karl Rahner: Egyházreform. Corvinus Kiadó, 1994. Budapest. 69.o.

labilis lelkiállapotoknak a homályába. Ugyanakkor az emberek felelőssége is, hogy merjék a saját kezükben tartani sorsukat, és Istenen kívül vagy egy nagyon megbízható lelki vezetőn, kipróbált lelki társakon kívül, akik érdek nélkül állnak mellette, ne hagyatkozzanak másra. Ideig-óráig könnyebb azt hallani, hogy adjad át csak nyugodtan a kormányt, látod, ha mi kormányozzuk, megy ez a hajó, de vajon milyen vizeken találja magát az, aki ebbe a csapdába belesétált, amikor egyszer csak kijózanodik? Vissza tudja-e venni az irányítást vagy kiszipolyozták már annyira, hogy nem csak lelki, hanem esetleg már anyagi válságba is került? Minden kereszténynek, hiszen mindannyian részesei vagyunk a királyi papságnak¹², felelősségünk, hogy ha valakit elveszni látunk, mentjük. Nem biztos, hogy hagyja, de meg kell próbálnunk. Aki hordozza azt a tudást, ami a válságokból kiségit, azt a lelki tüzet, melyben elolvad minden akadály, annak világitania kell, hogy utat mutathasson a többieknek is. Papság – ez lenne az egyik nagy feladata. Ez a segítség, útmutatás, válságból-kivezetés, nem csak elméleti, hanem gyakorlati szinten, akkor és ott, amikor az egyes embereknek szüksége van rá. Én, mint világi pap, megteszem-e ezt? Teilhard szerint a tisztaság nem a tízparancsolat betartása. Tisztátalan lelkileg nem csak az, aki a tízparancsolat ellen vétve bűnös tetteket követ el, hanem az is, aki ezt látványosan nem teszi, ám életmódjában és irányultságában ego-központú, önző, akár kicsiny dolgokban is, és *„kialakít egy olyan elvet, amely a Világmindenségnek Istenben való egyesítését meglássítja vagy szétzilálja.”* Lelki tisztasághoz nem elég a bűnöket kerülni, hanem minden élethelyzetben arra kell törekedni, hogy az „én”, az „enyém”, a „nekem” helyett, saját vagy családja, szerettei érdeke helyett a (4.125.o.) *„Krisztussal való munkálkodást juttassa hatalomra”*. A lelkileg tiszta

¹² DS 4604 részlet: *„általános az összes megkereszteltek hivatása a királyi papság gyakorlására, Istennek felajánlva életünket és tanúságot téve Isten dicséretére”*; *„Ti pedig választott nép, királyi papság, szent nemzet, megváltott nép vagytok, hogy hirdessétek annak üdvözítő tetteit, aki a sötétségből meghívott titeket az ő csodálatos világosságára”*(1Pét 2.9)

ember az, aki a mindenben ott rejő, mindenén átragyogó lét valóságát bontakoztatja ki a létezőkben, aki abban segíti a környezetét, aktív tettekkel, szavakkal, gondolattal, döntésekkel vagy sokszor csak egy mosollyal, simogatással, tekintettel, hogy a bennük rejő Isteni lehetőséget és akaratot valósítsák meg. Befogadja-e ezt a hatást a környezet? Olykor igen, másszor nem. Ám soha nem tudhatjuk, melyik tettünk, szavunk vált ki pozitív rezdülést vagy fordulást a másokban, s talán máskor meg nekünk lesz szükségünk egy ilyen hatásra.

Tragédia vagy katarzis

Miért lesz sok esetben a krízishelyzetből tragédia a katarzis megélése helyett? Mennyire fogékonyak az emberek arra, hogy fájdalmaik mögött vagy egy megrekedt élethelyzetben meghallják a változón túlra-mutatók hangját? Erről sokat beszél nem csak a pszichológia, de a teológia is a kegyelemtanban, hogy mi az, amiért egyik ember tud élni a kegyelem pillanataival, a másik pedig vakon, nem meglátva a mentőkötelet, elsüllyed a mélyben. Nem csak traumatikus helyzetekbe lehet beleragadni. Az Én-kérdés, a „Ki vagyok én?” kutatásában is meg lehet úgy akadni, hogy komoly válságba kerül az ember. (4.67.o.) *„Ilyen esetben a sikertelenség olyan, mint a metszőkés a növénynek: belső életnedvünket határozott irányba tereli, fölszabadítja létünk legtisztább 'összetevőit', hogy így magasabba és egyenesebbre növekedhessünk”* . Ám ez a metszés fájdalmas, kellemetlen. Egy tragédia fájdalma nyilvánvaló és elkerülhetetlen. Ám az Én-keresésben az egyénre van bízva, vállalja-e az esetleges „metszést”, az egója számára fájdalmasabb lépéseket ahhoz, hogy létének mélyére tudjon ásni, vagy megragad inkább a hárításokban, önpúderezésben, önbecsapásokban, odázva ezzel igazi problémáinak megoldását, azt gondolva, a könnyebb út a jobb is. A katarzis megélééhez általában túl kell lépnünk magunkon, el kell engedni valamit. Elengedni egy embert, egy fáj-

dalmat, sértettséget, szégyent, elengedni az elképzelésinket és szembenézni a változással. Lehet másokat hibáztatni, ideiglenesen elhárítani magunktól egy problémát, de döntéseink felelősségének a súlyát végül előbb-utóbb mindig magunk viseljük. Az, hogy az ember transzcendens lény, hogy képes az önreflexióra és rá tud kérdezni létezésére, ez állandó belső késztetést is jelent. Késztetést arra, hogy túl-lépjen saját idő- és térbeli korlátozottságán, kifeszítse magára záruló egójának reteszeit. Ha nem enged e késztetésnek, a belső feszítése nem fog szűnni, ekkor változatos módon igyekszik elfedni múlandó dolgokkal és igyekezetekkel mindezt. Ha pedig enged a késztetésnek, akkor késznek kell lennie arra, hogy folyamatosan meghaladja azt, amit én-nek gondolt. Eckhart Mester szerint: (10.5.o.) *„Aki el akar jutni lényének legnemesebb szintjére és a legfelsőbb jónak, magának Istennek a szemléletére, az meg kell hogy ismerje az önmagában és az őt körülvevő minden dologban rejlő legmagasabb lehetőséget.”*

Átváltozás

Körülöttünk, bennünk dübörög, áramlik a Lét, a mélyben Istentől indított áramlatok hullámoznak át lelkünkön, próbálja lángra gyújtani szeretetünket, visszavonzani abba a valóságba, melyből

származunk. A modern lételméletek megannyi lehetséges világmodellt rajzolnak fel, melyek közül, ha valamelyik beigazolódna, alapjaiban változtathatná meg az emberek világképét, de egy biztos: mindenentúl, a létezés ezerféle

különböző megnyilvánulásain és lehetőségein túl, ugyanakkor önmagunk belsejében, minden ránk rakódott réteg alatt vár az, Aki mindent magába foglal. Teilhard de Chardin *Mise a világ felett* elmélkedésben így írt: (10.166.o.) *„Minden csupa lét. Csak lét van mindenütt, kivéve a teremtmények részekre szakadozottságát és atomjainak ellentétes feszülését.”* Ő, mint pap, ezeket az atomokat, az anyag és az emberi erőfeszítések kézzel fogható atomjait, a létezők törekvéseit, a lelkek gomolygó tömegét ajánlja fel átváltoztatásra Istennek, kehelyként és tányérként a saját lelkén nyújtva át azokat az átváltoztató „Tűznek”. Látja, ahogy az átváltoztató erő átvilágít mindent, ahogy lélekben lángra gyullad a Mindenség. Számára a Mindenség legyen bármilyen óriási, itt maga az ostya, melyet átjár a végtelen fény. (19.168.o.) *„Gyakorlatban viszont mily sok minden hiányzik még, hogy mindnyájunkhoz közel légy”* – írja, s mindenkinek a maga parányi ‘Mindenségében’ kell megengednie, hogy ez az átváltozás valóban és áthatóan, gyakorlati erővel megtörténjen. *„Igazában azért szállt le a Tűz a Világ szívébe, hogy átöleljen és magába olvasszon.”*

Nem elég a hit ápolása, a helyes cselekedet, a bűnök kerülése, a világ jobbá tétele, emberek segítése, hanem át kell adnunk magunkat az Egyesülésnek. Ehhez el kell hagynia önmagáért valóságát, az egyéni célok kergetését, túl kell jutni olyan változásokon, amiben látszólagos lecsökkenését élheti meg. (19.169.o.) *„A Világ fáradozása nem abból áll, hogy valami végső Valóságot szüljön meg önmagán belül, hanem hogy a már létező Lénnel egyesülve teljesejék be.”* Teilhard Krisztus-képe kitárul: látja Krisztust mint tanítót, barátot, mestert, de azon túl, mint egyetemes, a világ elemeit vonzó és átváltoztató Erőt. A Krisztus szíve ábrázolásokban mellének közepén számára egy hatalmas kohó képe jelenik meg, egy izzó tűzfészek, szétolvadnak a test körvonalai és megjelenik a lángra gyúlt világ, (19.171.o.) *„szét-*

áradó Erő és vakítóan fénylő Központ” lesz, „amelyben találkozik a Sokféle valóság számtalan rostja”. S ekkor nem kíván már mást, minthogy legbelső zugába húzza. *„Ha valaha tán azt képzeltem, hogy én veszem magamhoz az átváltoztatott Kenyeret és táplálkozom vele, most már milyen világosan látom, hogy – épp ellenkezőleg – Ő ragad meg és magába húz.”*¹³

A krízisről tárgyalva azt írtam, a papoknak a lét-re kérdezés nagymestereinek kellene lenniük és a kérdezők anyagon túlra irányítóinak. Ám itt még többről van szó. Mindannyiunknak olyan mértékig kellene hagyniuk magukban érvényesülni az Ő átváltoztató erejét, az Istennel való egyesülés tanúi, szószólói, segítői tudjanak lenni, aktív szolgálói a lelkek átváltoztatásának.

(...)

Azt az ölelést kell harsognunk a létre kérdező világban, melynek mindenből kiemelő, mindenben átsegítő, mindenhez erőt adó és átformáló erejét megéltük. Ennek az Isteni erőnek a hírnökeivé kell válnunk. Uram, *„Csak Te magad érezheted, hogy milyen nagy, milyen mérhetetlenül nagy szükség van Rád ebben a világban, a világnak ebben az órájában. (...) Mindenkinek szüksége van Rád, azoknak is, akik nem tudják, azoknak még inkább, mint azoknak, akik tudják. Az éhes azt képzelet, hogy kenyér után kell járnia, pedig Rád éhezik (...) Aki a szépséget keresi a világban, az tudtán kívül is Téged keres, Aki magad vagy a teljes-tökéletes szépség; aki gondolataiban az igazságot kergeti, akaratlanul is téged kíván, Aki az egyetlen megtudni érdemes igazság vagy; és aki a békéért töri magát, téged keres, az egyetlen békességet, amelyen a legzaklatottabb szívek is megnyugvást találhatnak. Téged hívnak ők, anélkül, hogy tudnák, hogy Téged hívnak, és az ő kiáltásuk kimondhatatlanul fájdal-*

¹³ Teilhard de Chardin: A pap. In: Út az Ómega felé. Szerk: Golen Károly. Szent István Társulat, Budapest, 1980. 128.o.

masabb, mint a miénk."¹⁴ Krisztus küld minket, hogy meghalljuk e kiáltásokat, hogy segítsünk ráhangolódni arra a válaszra, mely minden lélekben felhangzik, csak nem tanulták meghallani. Krisztus küld, hogy az ő jelenlétére mutassunk, amikor egy lény átérzi a mulandóságot és létének értelmet keres. Krisztus küld, hogy rámutassunk az Ő valóságára, amikor az anyag látszólagos biztonsága felhasad.

(...)

Az átugrás a véges, magunkat lekorlátozott emberi létből a végtelen Isteni létbe talán mérhetetlen szakadék lehetetlennek tűnő átívelését jelenti, ám ezt nem egyedül kell megtennünk. Ott a Krisztusi kéz, és a neki szolgáló lények keze, amit ha megfogunk, áttemel, nekünk csak fogni kell, jó szorosan, nem elengedve. Nem magányosan kell indulnunk egy távoli, mérhetetlen messzeségbe, csak észrevenni, hogy az élő Krisztus itt áll a kapunkban, *„és szíve van, igazi véres emberszíve, hogy legyen nekünk egy biztos, ragyogó istenkapunk, ahonnan egy ölelésnyire sincs a Végtelen”*.¹⁵

*„S míg mindezekről töprengek gyötrelmemben
— ó, milyen csoda! — meglátlak önmagamban,
hogy ott időzöl (...),
s a döbbenettől szóhoz sem tudok jutni,
míg mondhatatlan dicsőséged szemlélem,
és zavaromban félelem tart most fogva,
amint látom, hogy a szívem körülfogja
azt, ki kezében tartja a mindenséget.”*¹⁶

¹⁴ Giovanni Papini, az ateista és antiklerikális olasz író vallomása Krisztusról, nagy megdöbbenést keltő megtérése után. In: Szabó Ferenc: Istenkeresők és megtérők, A XX. század konvertitái <http://tavlatok.hu/net/PDF-ek/olvasonapl12-03.pdf> (2018.11.24.)

¹⁵ Prohászka Ottokár. Élő vizek forrása. <http://www.ppek.hu/k24.htm>

¹⁶ Új Teológus Szent Simeon: Teológiával teljes hálaadás és vallomás, továbbá a Szentlélek adományáról és a benne való részesedéséről. In: <https://vigilia.hu/regihonlap/2003/6/simeon.htm> (2018.11.20)

Felhasznált irodalom:

A szakdolgozat 4., 10., 19. oldalai.

A cikk írója: Marton Janka, az ELTE tanítóképző karán vizuális nevelés szakon művészettörténet tárgyban diplomázott Krisztus-ábrázolásokról. Eddig rövid írásai jelentek meg az AQUILA Magazinban és a Túllépés korábbi számaiban. 25 éve az AQUILA közösség tagja.

